

Aluesuunnittelu

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue

UUDELY/13330/2021

Lausunto Helen Oy:n Kilpilahden teollisuusalueen hukkalämmön hyödyntämistä koskevasta YVA-ohjelmasta

Helen Oy:n tavoitteena on saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi Helen Oy on selvittänyt erilaisia mahdollisia ratkaisuja uusiksi kaukolämmön lähteiksi. Yksi mahdollinen ratkaisu on hyödyntää Kilpilahden teollisuusalueella muodostuvaa hukkalämpöä pääkaupunkiseudun kaukolämmön tuotannossa. Kilpilahden hukkalämmön hyödyntäminen perustuisi Kilpilahden alueelle sijoittuviin lämpöpumppuihin, joiden tuottama kaukolämpö johdetaan Helsingin Vuosaaren lämmönsiirtoputkella. Lämmönsiirtoputkisto toteutettaisiin osin maakaivantoon ja osin kalliotunneleihin rakennettuna, ja putkilinjan kokonaispituus olisi noin 23–27 km. Vuosaaresta lämpö siirretään Helsingin kaukolämpöverkkoon. Siirrettävä kaukolämpöteho olisi alustavasti enintään noin 600 MW.

Hankeesta ei ole tehty toteutuspäätöstä. YVA-ohjelmassa on esitetty hankkeen mahdollinen aikataulu, jonka mukaan rakentaminen alkaisi vuonna 2023 ja käyttöönotto vuosina 2027–2029.

Hankealueen kaavatilanne

YVA-ohjelmassa kuvattu hankealueen maakuntakaavatilanne ajantasaisesti. Siinä on otettu huomioon Helsingin hallinto-oikeuden päätös Uusimaa-kaavakokonaisuutta koskevista valituksista (24.9.2021) sekä Uudenmaan liiton tulkinta (11.11.2021) päätöksen vaikutuksista alueen voimassa olevaan maakuntakaavatilanteeseen.

Ohjelmassa on kuvattu hankealueella voimassa olevat yleiskaavat ja asemakaavat. Vireillä on yleis- ja asemakaavahankkeita kaikissa hankealueen kunnissa. Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisten yleiskaavojen alueella, mutta on ohjeena näitä muutettaessa.

Uusimaa-kaava 2050 kokonaisuudessa osoitetaan kehittämisperiaatemerkinä Kilpilahden ja Loviisan ydinvoimalan alueen hukkalämpöjen hyödyntämisen siirtoyhteystarve ja teknisen huollon

yhteiskäyttötunneli pääkaupunkiseudulle. Merkintä on luonteeltaan strateginen.

Uudenmaan liitto toteaa, että maakuntakaavatilanne on hankkeen YVA-ohjelmassa kuvattu ajantasaisesti, eikä siihen ole huomauttamista.

YVA-ohjelmassa on esitetty riittävä määrä linjausvaihtoehtoja

Hankkeen suunnittelu perustuu keväällä 2020 tehtyyn teknistaloudelliseen ja ympäristölliseen esiselvitykseen, sekä vuonna 2021 tehtyyn alustavaan yleissuunnitteluun.

Hankkeen YVA-ohjelmassa on esitetty seitsemän lämmönsiirron linjausvaihtoehtoa (VE1-VE7). Reitti sijoittuu Porvoon, Sipoon ja Helsingin alueelle. Vaihtoehdossa VE7 reitti sijoittuu pieneltä osin myös Vantaan kaupungin alueelle. Hankkeen toteutusvaihtoehtojen vaikutuksia verrataan nollavaihtoehdon eli hankkeen toteuttamatta jättämisen vaikutuksiin.

Uudenmaan liitto pitää hyvänä, että ohjelmavaiheessa on tarkasteltu montaa eri linjausvaihtoehtoa. On todennäköistä, että osa niistä karsiutuu pois jatkosuunnittelusta selostusvaiheessa. Uudenmaan liitto korostaa, että selostukseen on tarpeen avata sitä, millä perusteella eri vaihtoehdot ovat karsiutuneet pois. On hyvä kuvata myös, mitä muita mahdollisia linjausvaihtoehtoja on ollut alustavassa tarkastelussa mukana ja millä perusteella nämä ovat karsiutuneet.

Hankkeen lähtötietoja on koottu ohjelman valmistelun aikana ennen ohjelman nähtävilläoloa kaavoituksen ohjausryhmässä, kuntakohtaisissa kokouksissa sekä osallistilaisuuksissa. Hanke sijoittuu alueelle, jossa on olemassa olevaa maankäyttöä, paljon ympäristöarvoja ja maankäytön muutospaineeet ovat suuria, minkä takia yhteydenpito eri sidosryhmien kanssa on erityisen tarpeellista sen varmistamiseksi, että ympäristövaikutukset selvitetään riittävällä tarkkuudella. Uudenmaan liitto korostaa, että YVA selostukseen on tarpeen saada vielä lisää konkretisointia ja havainnollisuutta putkilinjauksen toteutusvaihtoehtojen vaikutuksista maankäyttöön.

Uudenmaan liitto pitää riittävänä ohjelmavaiheessa tutkittujen vaihtoehtojen määrää sekä hyvää vuorovaikutteisuutta lähtötietojen keruussa.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

YVA-ohjelmassa on esitetty YVA-lain mukaisesti, miten arvioinnissa tullaan tarkastelemaan hankkeen aiheuttamia ympäristövaikutuksia mm.

- maankäyttöön
- maisemaan
- ilmanlaatuun
- meluun
- kasvillisuuteen ja eläimistöön
- maa- ja kallioperään sekä pohjavesiin

- luonnonvarojen käyttöön
- Ihmisiin (terveydelliset, taloudelliset ja sosiaaliset vaikutusten)
- vesistöihin ja vedenlaatuun sekä ekologiseen tilaan ja
- liikenteeseen

Uudenmaan liitolla ei ole arvioitaviin vaikutuksiin ja menetelmiin huomautettavaa ja korostaa samalla, että näitä arvioitavia vaikutuksia tulee selostuksessa kuvata mahdollisimman havainnollisella ja ymmärrettävällä tavalla, jotta varmistetaan YVA-menettelyn tavoitteena oleva kaikkien osallisten osallistumismahdollisuus.

Hankkeen ilmastovaikutukset

Hankkeella olisi toteutuessaan merkittävä vaikutus Uudenmaan kaukolämmön päästöihin ja Uudenmaan ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

YVA-ohjelmassa on esitetty, miten hankkeen ilmastovaikutusten arvioinnissa huomioidaan hankkeen rakentamisen ja käytön aikana muodostuvat kasvihuonekaasupäästöt ja vaikutuksia päästöjen vähentämistavoitteisiin eri tasoilla. Ohjelman kohdassa 6.9 on todettu, että vaikutusten arvioinnin lähtöoletukset, laskentamenetelmät ja epävarmuudet kuvataan. Uudenmaan liitto korostaa, että epävarmuuksiin on hyvä kiinnittää arvioinnissa riittävästi huomiota. Selostuksessa on tarpeen tarkastella hukkalämmön hyödyntämistä päästölaskentojen näkökulmasta, kun tällä hetkellä hukkalämmöt tulevat pääosin uusiutumattomasta lähteestä. On hyvä tarkastella myös tilannetta, että toiminta Kilpilahden teollisuusalueella esimerkiksi muuttuisi olennaisesti.

Yhteistyö ja vuorovaikutus YVA menettelyssä

YVA-ohjelmaa laadittaessa on pidetty osallisten, viranomaisten ja kuntien edustajien kanssa valmistelevia palavereita, joissa on koottu YVA ohjelmaa varten runsaasti lähtötietoja ja reunaehtoja hankkeelle. Yhteistyö mm. hanketoimijan, konsultin ja kaavoituksen ohjausryhmän välillä on ollut hyvää.

Uudenmaan liitto korostaa, että hankkeesta asukkaille, muulle maankäytölle ja ympäristölle aiheutuvia vaikutuksia tulee selostuksessa arvioida ja kuvata mahdollisimman havainnollisella ja ymmärrettävällä tavalla, jotta varmistetaan YVA-menettelyn tavoitteena oleva kaikkien osallisten osallistumismahdollisuus.

Johtopäätökset

Hankkeella olisi toteutuessaan merkittävä positiivinen vaikutus Uudenmaan ilmastotavoitteiden saavuttamiseen.

Uudenmaan liitto katsoo, että lausunnolla oleva arviointiohjelma antaa riittävät edellytykset arviointiselostuksen laatimiselle.

Paula Autioniemi
Va. johtaja, aluesuunnittelu

Kaarina Rautio
Suunnittelupäällikkö

Jakelu

Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto / Kirjaamo